

Институционални срещи на Международния
съюз на нотариата (UINL)
Буенос Айрес, Аржентина
29. 09. 2018 г.-03. 10. 2018 г.

В периода 29.09.2018 г.-03.10.2018 г. в Буенос Айрес, Аржентина, се проведе институционалните срещи на Международния съюз на нотариата (UINL). Заседанията бяха ръководени от председателя на организацията г-н Хосе Маркеньо де Яно. След като беше установен кворумът, председателят пристъпи към представянето за одобрение на протокола от заседанието, проведено в Абиджан, Кот Д'Ивоар, като същият беше приет с единодушие. Първата тема, върху която беше поставен акцент, беше „Нотариусът и хората в неравностойно положение: бъдещи предизвикателства“. Конкретните цели на тази тема бяха да се обсъдят предизвикателствата на нотариуса по отношение на правната защита на хората в уязвима ситуация; обмяната на опит, даваща възможност на всеки нотариус да предостави най-подходящия правен съвет на своите клиенти, като разчита на правната сигурност, която гарантира институцията на нотариата; и накрая, да се постигне по-тясно сътрудничество между международната система за правата на човека, нотариуса и организациите на лицата с увреждания. Целта, която лекторите си поставиха, е да споделят с

глобалните институции и правителства техния опит в областта на защитата на основните права, като допринасят с това, което определят като предоставяне на правна сигурност, подобряваща развитието и социалното сближаване. От създаването си нотариусът е начело на лицата, които гарантират защитата на правата на гражданите, непрекъснато се адаптират към новите нужди и предизвикателства, породени от социалната промяна и анализа на предизвикателствата на XXI век. В представянето взеха участие г-жа Алмудена Кастро-Жирона, председател на Комисията за правата на човека към UINL, както и участници от страна на ООН, работещи върху проблемите на хората с увреждания.

Г-жа Кастро-Жирона заяви, че на институционално равнище UINL е утвърдил защитата на личността като един от приоритетите на своето законодателство, като се обърне

особено внимание на тези, които са в особено уязвимо положение. Също така обърна внимание, че са наясно с огромното предизвикателство и отговорност, които са поели, и са много доволни от положителните усилия, направени от нотариатите на всички 87 държави-членки на UINL, но все пак осъзнава дългия път напред. В рамките на изказването си заяви още, че сега трябва да се подобри функцията на UINL като международен критерий, като се насърчи по-големият диалог и сътрудничеството между различните международни институции. Една от основните цели на UINL е да предостави на глобалните институции и правителства перспективата за защита на основните права, като им даде определящ елемент: правната сигурност, която позволява развитие и социално сближаване. UINL прави сътрудничеството и обмена на опит между различните нотариати реалност. Това гарантира, че за всяка страна е лесно да осигури подходящ правен отговор на реалните нужди на гражданите, като гарантира правна сигурност чрез нотариалната институция и по този начин допринася за защитата на основните ценности като свобода, равенство, справедливост, правна сигурност, социален мир, всички толкова неразривно свързани с правата на индивида и социалното развитие.

От 2008 г. различните правителства и институции на държавите и дори гражданското общество отказват да признаят важността на нотариусите за целите на чл. 12 от Нюйоркската конвенция за правата на хората с увреждания независимо от това, че упражняването на правата на всяко лице

извън традиционните съдилища се провежда най-вече в нотариална кантора.

Благодарение на срещата, проведена в Обединените нации през септември 2017 г. със специалния докладчик Каталина Даванас, е потвърден ангажиментът на докладчика да включи нотариата в доклада, който да бъде представен на Общото събрание на ООН през декември 2017 г., и желанието да се проведе технически семинар по този въпрос в Женева. Докладът, представен от докладчика до Общото събрание, се отнася до нотариата като орган, значението на нотариалната оценка на капацитета и необходимостта от обучение. Техническият семинар се проведе в Двореца на нациите на ООН в Женева на 23-24 април 2018 г., като присъстваха различни международни експерти от ООН и Хагската конференция, както и повече от 40 нотариуси от 19 държави от UINL, включително и представители от България.

В рамките на темата беше обърнато внимание, че нотариусът е орган или длъжностно лице, тясно свързано с личността при изпълнение на нотариалната функция относно упражняването на правата, личното развитие, икономическите дейности и личните интереси.

При изпълнението на своята функция нотариусите трябва да оказват

специална помощ на всяко лице, което го изисква; особено важно в този аспект е засилената загриженост на обществото по отношение на защитата на гражданите. Според лекторите, ако съществува една група, която в исторически план е била игнорирана от гражданското право, особено по отношение на упражняването на техните права, то това е групата на хората с увреждания. Ако трябва да бъдат включени и възрастните хора в тази група, като се има предвид все по-голямото застаряване на населението в Европа, ние имаме работа с една от най-големите малцинствени групи днес. Като такъв нотариатът трябва да бъде добре подготвен да се справи със социалните нужди на тези групи. Като такива нотариусите могат и трябва да предлагат това, което по смисъла на конвенцията се нарича "подкрепа" в упражняването на правомощия, както и за всеки гражданин, като оценява, предупреждава и съветва относно обхвата и последиците на всяко решение, като дават своето мнение относно възможностите, които то предоставя, както правят и за всеки гражданин, поискал съдействието им.

Г-жа Кастро-Жирона информира, че комисията, която ръководи, ще работи активно по следните точки:

1. Овластяване на нотариуса като институционална организация за подкрепа на хората с увреждания.
2. Укрепване на правото на преценка относно дееспособността на лицата, която нотариусите извършват при всяко нотариално удостоверяване, за да бъде по-добре гарантирано упражняването на права от страна на лица с увреждания.
3. Засилване на фигурата на нотариуса като орган, който гарантира наличието

на предпазни мерки за предотвратяване на злоупотреби и неправомерно влияние, както и гарантиране на зачитане на волята и предпочитанията на хората с увреждания.

4. Директната комуникация с нотариуса е от съществено значение, поради което трябва да се осигури физическа и законова достъпност чрез насърчаване на използването на нови технологии, за да стане такава комуникация осъществима и реална.

4. Насърчаване на законодателните реформи, признаващи упражняването на дееспособност в контекста на Конвенцията. Във връзка с това се приветства юридическата креативност на отделните нотариуси, за да се изготвят нови правни инструменти в съответствие с новата социална действителност. Нотариатът е наясно с новите проблеми пред обществото и може да даде правен отговор.

6. Намесата на нотариус може да гарантира упражняването на права от лица, които имат увреждания на основата на равенство.

7. Разпространение в рамките на нотариатите чрез UINL: конгреси, семинари, юридически научни изследвания, публикации и създаване на специален ден, за да се повиши информираността за този аспект в рамките на UINL.

8. При необходимост оценява изготвянето на препоръки, оперативни протоколи и показатели за наличие на злоупотреба или конфликт на интереси.

9. Обучение на нотариусите за ключовите елементи на системата и използването на подкрепа, всички в съответствие с Конвенцията.

10. Изготвяне на общ план за действие за UINL заедно с докладчика на ООН и Комитета за наблюдение. В тази връзка следва да се подчертае ангажиментът на докладчика за участие в международния форум по този въпрос.

11. Всеки нотариат се насърчава да се свързва както със своите правителства, така и с организациите на национално ниво, за да осигури сътрудничество при прилагането на Конвенцията, като се помисли за "системна неутралност", като по този начин се гарантира упражняването на правата при равни условия.

На следващо място в рамките на заседанието беше представен докладът на Комисията за международно нотариално сътрудничество (CCNI) по повод постъпилата молба за членство и последвалата проверка на нотариата на Ливан. С писмо от 24 юни 2016 г. Съветът на нотариусите в Ливан е поискал присъединяването му към Съюза. Делегация от CCNI е посетила Бейрут за първото посещение в периода 15 - 18 януари 2018 г. Тази делегация е била съставена от нотариусите Леополд, Лучини Матео, Ван Сеггелен, Никлаус и Бекке (като експерт в Ливан). Делегация посети Ливан за второ експертно посещение в периода 11-15 юни 2018 г. В рамките на доклада бяха представени икономическите и политическите характеристики на държавата. В това отношение Ливан, страна на източния бряг на Средиземно море, принадлежи към Близкия изток. Нейното население наброява около 4 милиона жители на Ливан. Освен това около 2 милиона бежанци, предимно палестинци, от десетилетия насам, а сирийците от началото на гражданската война живеят в Ливан. Градското население в Ливан

се откроява с търговския си и предприемачески дух. Емиграцията е създала голяма ливанска диаспора, която наброява между 8 милиона и 14 милиона души извън Ливан. Политическият режим е република с еднокамарен парламент. От края на последната ливанска гражданска война досега действа договор (Тайф), съгласно който се разделят компетенциите между религиите (християнство и ислям): президентът на страната е християнин, премиерът е сунит и председателят на парламента трябва да е шиит.

В момента има действащи около 240 нотариуси, включително 90 жени. Законът предвижда един нотариус на всеки 20 000 жители. Правните текстове, регламентиращи професията, са написани ясно и отговарят на изискванията на Съюза. Достъпът до професията е добре регулиран. Важно е да се подчертае, че нотариусът трябва да бъде висококвалифициран адвокат, който трябва да бъде назначен с постановление, след като е преминал изпит, организиран от Министерството на правосъдието и след като е изкарал стаж за период от шест месеца. Компетентностите им са традиционни: удостоверявания, вещно право (прехвърляния, дарения, замени и

ипотеки), семейно право, наследствено право (завещания за християнското население). От икономическа гледна точка делегацията на CCNI предложи вноска от първа категория за UINL, т.е. 2 638 39 щатски долара или 2 110 71 евро. Въпреки необходимостта от малки промени, що се отнася до обучението и образованието, както и до помощник-нотариусите в случай на отпуск, делегацията на CCNI приветства приемането на нотариата на Република Ливан в UINL. След като докладът на Комисията беше представен на вниманието на участниците, беше взето единодушно решение за приемането на Ливан за член на UINL.

На следващо място докладите си представиха председателите на отделните континентални комисии. Първо това направи председателят на Комисията за американски въпроси - г-н Давид Фигероа Маркес. Сред по-важните мероприятия, които са се провели във времето между заседанията, г-н Маркес маркира симпозиум между Мексико и Испания на тема: "Перспективи и предизвикателства пред латинския нотариат". Той се е провел в Толука, Мексико, на 7 и 8 юни 2018 г., като е присъствал и председателят на UINL Хосе Маркенйо. Наред с това се е провел VII конгрес на колумбийските нотариуси, като на събитието са присъствали нотариуси от целия континент.

На следващо място доклад представи председателят на Комисията по европейски въпроси г-н Франко Салерно-Кардийо. В периода 21-22 юни 2018 г. се е провела пленарна сесия на САЕ в Мадрид, Испания. Председателят на комисията отбеляза, че сесията е била специална, защото благодарение

на инициативата на г-н Маркенйо де Яно и гостоприемството на испанския нотариат се е провел и шестият нотариален симпозиум на Средиземноморието. Това е бил и първият път, когато срещата на САЕ е свързана със средиземноморски симпозиум и за пръв път е организирана среща на UINL в пряко сътрудничество между две континентални комисии. По отношение на текущите въпроси, обект на работа от комисията, беше дадена следната информация:

- "Дружества": намирането на баланс: нотариусът трябва да се модернизира, но в същото време да поддържа ролята си на длъжностно лице, упражняващо контрол на законност.

С това изследване се цели да се покаже каква е ролята на нотариуса в процеса на учредяването на едно дружество и да се покаже добавената стойност, която нотариусът има при образуването на компанията;

- "Пълномощни" (актуализирано проучване на САЕ 2007):

Характеристики/форма/валидност на пълномощни, идващи от чужбина. Изследване, което ще бъде много полезно за улесняване на разпространението на пълномощни;

- "Режимите на имуществени взаимоотношения между съпрузи - Двойки и имуществените режими" Проучване в сътрудничество с IRENE и CNUЕ, чиято крайна цел е да доведе до обобщаването на информацията в книга по подобие на вече издадената "Наследяването в Европа";

- "Вещни права": целта е да се направи опис на вещните права в Европа и техните определения;

- "Блокчейн" - целта беше да се провери вниманието на нотариатите на

държавите членки по темата за блокчейна и приложението му към работата на нотариусите;

- "Нотариуси в Европа и цифрови инструменти" - онлайн въпросник: целта е да се провери използването на цифрови инструменти (цифров подпис, цифрови актове и копия, онлайн регистри);

- "Удостоверяване, легализация, сертифициране": целта е да се изясни правното значение на тези думи във всяка държава-членка на Съюза.

Що се отнася до работните групи на организацията, беше представена работата им по няколко по-важни насоки. Първо беше представено развитието на определението за "acte authentique" („автентичен акт“), като беше пояснено, че целта на изследването, осъществено от работната група, е да се набележат накратко и да се изяснят причините, поради които ефективността на автентичния инструмент е по-висока от тази на всеки друг документ, а именно защото той се ползва с обществено доверие. Като начало председателят на работната група поясни, че за начална точка на работата са използвани препоръчителните и насочващи определения за автентичен акт, установени от Общото събрание на UINL и CNUE, като са подчертани ключовите аспекти. Г-н Нуниес подчерта, че е важно да се отбележи, че сме говорили за ефекти на по-голяма сигурност, докато много често изразът, използван в законодателството, е "привилегировани ефекти". Гаранции, които дават нотариусите, произтичащи не само от дейностите, извършвани от тях при изготвянето на документите, но и от

строгостта, присъща за работата на нотариусите и нотариалната дейност като цяло. Именно за това не може да се говори за привилегии, а за по-големите гаранции, които се предоставят. След дискусии относно текста на определението във вариантите му на трите официални езика на организацията изследването на работната група беше прието от делегатите на заседанието (самото изследване е налично в НК и на трите официални езика на UINL).

Беше направено и представяне на ръководството "Добри практики за предотвратяване на прането на пари и финансирането на тероризма в нотариалния сектор". Този документ се състои от кратко обяснение на задълженията за предотвратяване на прането на пари и финансирането на тероризъм, на които нотариусите са или следва да бъдат подчинени в съответствие с препоръките на FATF, без да се накърняват допълнителни задължения, които могат да бъдат установени в местните разпоредби; част от общите принципи и последна част, описваща добри практики за спазване на задълженията за предотвратяване на прането на пари и финансирането на тероризма в нотариалния сектор. Препоръка 22 на FATF гласи, че нотариусите са длъжни да изпълняват задълженията на а) надзор, б) водене на регистър, в) идентифициране на политически изложени лица, г) прилагане на мерки за вътрешен контрол и д) докладване на съмнителни сделки в процеса на подготовката им, когато се отнасят до:

- закупуване и продажба на недвижими имоти;

- управление на пари на клиенти, ценни книжа или други активи;
- управление на банкови, спестовни или ценни книжа;
- организиране на вноски за създаване, експлоатация или управление на фирми;
- учредяване, дейност или управление на юридически лица, както и закупуване и продажба на стопански субекти.

Тези задължения следва да се прилагат, като се прилага подход, основан на риска. Това означава, че нотариусите трябва да идентифицират, да оценяват и разбират рисковете от пране на пари и финансиране на тероризма и да разработят своите политики и процедури за оценка на рисковете, като използват ресурси, за да гарантират ефективното им предотвратяване.

Приемайки подход, основан на риска, нотариусите следва да могат да гарантират, че мерките, насочени към предотвратяване или смекчаване на прането на пари и финансирането на тероризма, съответстват на установените рискове, като им позволява да вземат решения за това как да разпределят собствените си ресурси по най-ефективен начин. Както беше посочено, това са минималните задължения, изисквани от FATF, без да се засягат каквито и да е допълнителни задължения, които могат да бъдат установени в местните национални разпоредби. Поради тази причина всеки нотариус трябва да провери възможните допълнителни задължения, установени от неговата страна. След като препоръките бяха представени на участниците, същите бяха приети единодушно от делегатите (в НК има наличен превод на български език на така одобрените препоръки).

На последно място беше направено представяне и резултатите от работата на тема "Лично присъствие пред нотариуса" от страна на г-н Волфганг От, председател на Комисия „Теми и конгреси“. Този въпрос е много важен за развитието на нотариата в бъдеще предвид силната цифровизация на ежедневието. Поради тази причина Комисията е съставила справка за настоящата ситуация в различните държави на латинския нотариат, резултатите от които са представени на Генералния съвет в Абиджан, Кот д'Ивоар, на 11 и 12 май 2018 г. В различните страни съществуват различни решения на проблемите, свързани с тази тема. На първо място, по какъв начин и до каква степен класическите инструменти, използвани в случаите, когато физическо лице не присъства пред нотариуса - пълномощното или последващото съгласие, - все повече се заменят от електронните средства. Второ, съществуват и тенденции за въвеждане на изцяло нови технологии в процеса на сключване на договор пред нотариус, по-специално въпросът дали срещата на страните по договора пред нотариуса може да бъде заменена с видеоконферентна връзка или друго. Във всички тези области е от съществено значение да се гарантира сигурност, в смисъл че страните могат свободно да формират своята воля, която трябва да бъде проверена и в случай например на електронен подпис, да може да се получи доказателство за самоличността на лицето, от което изхожда електронният документ. Ето защо Комисията предложи приемането на следната резолюция от събранието: 1. Физическото присъствие

на всички страни пред нотариуса е основен фактор за предоставянето на нотариалната услуга. 2. В случай на действие, осъществявано чрез други лица, е необходимо да има ясно и валидно пълномощно или подписан документ. Трябва да бъдат приети специални мерки, за да се избегне конфликт на интереси и да се защитят гражданите и уязвимите лица. 3. Ако съгласието е изразено по електронен път, е необходимо да се уверите, че това намерение е било изразено свободно и че страните са надлежно информирани и уведомени от нотариуса. 4. В случай на телеконферендна връзка е необходимо да се гарантира, че нотариусът запазва контрола върху процеса.

В резултат на дискусиите и мненията на различните делегати относно посочените по-горе точки, както и воден от желанието да бъде изработена резолюция с препоръки, която да бъде приета единодушно от всички делегати, председателят Маркеньо де Яно предложи гласуването на предложените от Комисията текстове да бъде отложено за следващо заседание, което да даде повече време да бъде изработен по-ясен, точен и приемлив текст за всички държави-членки.

В края на заседанието представител на нотариата на Индонезия направи кратко представяне на дейностите, които са извършени от страна на нотариата-домакин по подготовката на институционалните срещи в Индонезия в

периода 24-30 ноември 2019 г. Беше дадена информация, че в най-скоро време ще бъде пуснат в експлоатация специален уебсайт, на който участниците ще могат да получат пълна информация относно регистрационна такса за участие, хотелско настаняване и други. Бяха приканени нотариатите, които все още не са определили национални докладчици по двете водещи теми на Конгреса в Джакарта, да направят това в кратки срокове, за да бъде облекчена работата на двамата координатори. Що се отнася до предстоящите заседания, предвижда се да бъде проведено заседание на Управителния съвет на организацията през м. февруари 2019 г. в Рим, Италия, както и две институционални срещи на UINL (15-18 май 2019 г., Веракрус, Мексико, и 24-27 ноември 2019 г., Джакарта, Индонезия). В самия край на заседанието делегатите взеха единодушно решение почетният знак за заслуги на UINL да носи името на нотариус Гил Демер, председател на UINL в периода 1990-1992 г. След като изчерпи точките, поставени за разглеждане в рамките на сесията, председателят Маркеньо де Яно закри заседанието.

Нотариална камара на РБ